

Óhugnaligt myrkaspæl

Menn í landsins fremstu politisku sessum vita einki um hetta týðandi mál, sum samtíðarskatturin er. Eitt óhugnaligt myrkaspæl, sum hevur til endamáls at fremja eina totala elektroniska neyðtøku av føroyska samfelagnum

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður, hevur gjørt sitt eigna minnilutadit í málinum um samtíðarskattaskipanina.

Sosíalurin prentar her álit hansara, sum vísir, at løgtingsins skattanevnd er farið lættliga um hetta stóra málið

Tá minnilutin, Vilhelm Johannesen, úr Javnaðarflokkinum, fekk boð um, at fundur skuldi verða í løgtingsins skattanevnd mikudagin 12. januar, helt hesin, at hetta fór at vera tann fyrsti av fleiri fundum um tann týðningarmikla samtíðarskattaspurningin. Umboð javnaðarflokksins hevði ta fatan, at eitt so stórt og týðningarmikið mál sjálvandi fór at fáa eina sera gjølliga viðgerð á fleiri fundum í nevndini og somuleiðis á fleiri fundum millum nevndina og teir ymisku partarnar í málinum. MEN á hesum eina fundinum, sum vardi í fimm korter, gjørdist hesin minniluti greiður yvir — og ikki sørt bilslin yvir, at ætlan meirilutans bert var at halda tann eina fundin.

Stjórin á líkningarráðnum var við, og eisini varð landsstýrismaðurin í skattamálum boðsendur, og metti hesin upp undir endan av fundinum. Sum greitt er frá í álitinum frá meirilutanum, var nevndin samd við landsstýrið viðvíkjandi høvuðsreglu 1, 3, 4, 5, og 7. Viðvíkjandi høvuðsreglu 6 var nevndin samd um at broyta landsstýrisuppskotið soleiðis, at hóast fyrisitingarligu eindirnar verða skipaðar kring landið, skulu kommunalu líkningar-myndugleikarnir hava sama leiklut sum higartil. Hetta er í samsvar við stöðuna hjá Føroya Kommunufelag.

Tryggingarsambandið koyrir nú á egnum tólum

Hinvegin var nevndin ikki samd um høvuðsreglu 2. Tað er hendan sum ásetur, at peningargostovarnir og eitt privat datafelag, sum peningastovarnir eiga saman við Tryggingarsambandinum, í rættuliga stóran mun skulu umsita nýggju skattaskipanina. Meirilutin tók sum kunn-

ugt undir við uppskoti landsstýrisins.

Í sambandi við høvuðsreglu 2 ferdur umboð javnaðarflokksins fram, at Tryggingarsambandið Føroyar, ið var ein av stovnarum av tí privata datafelagnum og sum framvegis er partaeigari, ikki longur nýtir hetta datafelag, men koyrir á sínum egnum datatólum og tí bað umboð javnaðarflokksins um, at skattanevndin boðsendi stjóranum á tryggingarsambandinum, soleiðis at nevndin kundi fáa eina frágreiðing um orsökina til hetta.

Úrslitið av hesum varð, at umboð javnaðarflokksins saman við formanninum í skattanevndini kundi fáa høvi til at tosa við stjóran á tryggingarsambandinum dagin eftir.

Tað er vert at undirstrika, at skattanevndin sum so, als ongan áhuga hevði fyrri at hoyra um orsøkirnar til, at tryggingarsambandið nú koyrir á egnum datatólum.

Null krónir?

Umboð javnaðarflokksins spurdi eisini, um tað er rætt, at ein avgreiðsla hjá tí privata datafelagnum kostar munandi meira, enn t.d. ein avgreiðsla kostar á egnum datatólum hjá ávisum almennum stovnum. Javnaðarflokkurin ynskta at vita, hvat tað kemur at kosta tí almenna at nýta tað privata datafelagið í sambandi við samtíðarskattin.

Hetta færdi til, at landsstýrismaðurin í skattamálum varð boðsendur. Hesin endurtók í fullum álvara at kostnaðurin fór at verða 0 kr. Hesum var stjórin á líkningarráðnum kortini ikki samdur í. Stjórin visti tó ikki hvussu stóran kostnaðurin fór at verða.

Út frá hesum ásanar umboð javnaðarflokksins, at annaðhvørt vita ábyrgdarmenn í umsitingini og í landsins fremstu politisku sessum

alt ov lítið um hetta stóra og týðningarmikla mál, ella er talan um eitt óhugnaligt myrkaspæl, sum hevur til endamáls at fremja eina totala elektroniska valdtøku av almenninginum og samfelagnum.

Eingin samarbeiðssáttmáli gjørdur

Tá umboð javnaðarflokksins spurdi landsstýrismannin, um tað ikki var møguligt hjá skattanevndini at fáa eitt eintak av einum uppskoti til samarbeiðssáttmála við datafelagið, varð svarað, at nakað tilíkt enn ikki er gjørt og ikki kann verða gjørt fyrr enn løgtingið hevur samtykt uppskotið til samtyktar í løgtingsmáli nr. 42.

Við øðrum orðum skal løgtingið keypa eina vøru uttan at havaminsta ánlisi um pris, dygd ella innihald. Hetta er ein formur fyrri bóndafangari, sum javnaðarflokkurin á ongan hátt kann taka undir við, men vil flokkurin harðliga átala hesa mannagongd.

Var nakað høpi í, høvdu endalig uppskoti til sáttmálur við datafelagið, peningastovarnar og aðrar stovnar, sum partarnir høvdu skrivað og bundið seg til, treytað av løgtingsins góðkenning, ligði við í hesum máli sum fylgisskjal, men her er ongin stavur og tað sum verri er, her eru heldur ongi tøl.

Veit eingin, hvat tað kostar

Tað er hesum minniluta kunnugt, at landsfólkayvirilitið koyrir á data-skipanini hjá pf. Elektron og út frá hesum skuldu bæði menn í umsitingini og landsstýrismaðurin, sum hevur hesi mál um hendi, havt eina hýlling á, hvat kostnaðurin er fyrri eina avgreiðslu.

Hvat kostar eitt uppkall frá landsfólkayvirilitinum til Elektron? Kostar tað 0

sum landsstýrismaðurin sigur, ella kostar tað 5 oyru, 33 oyru ella 1 kr.? Hvat kostar tað landsfólkayvirilitinum, at ein persónur kemur á stovnin og ynskir at vita, hvat er skrásett um viðkomandi?

Er tað veruliga so galið her í landinum, at ongin kann svara spurningum sum hesum? Er tað ongin sum veit, ella er hetta eitt loyndarmál, sum hvørki tingið ella almenningurin má vita nakað um?

Nær hevur landsfólkayvirilitið fingið loyvi at koyra á Elektron, og hvør hevur givið hetta loyvi? Hvar er sáttmálin millum landsfólkayvirilitið og Elektron og hvat stendur í honum?

Spardi eina millión

Siðani til fundin við stjóran á tryggingarsambandinum. Umboð javnaðarflokksins gav somu frágreiðing og setti somu spurningar sum settir vórðu á fundinum í skattanevndini dagin fyrri. Stjórin greiddi frá, at tryggingarsambandið í 1982 hevði spart umleið 1 mió. kr. við at koyra á egnum datatólum.

Um orsøkina til, at tað var ov dyrt hjá tryggingarsambandinum at koyra á data-skipanini hjá Elektron, segði stjórin, at avgreiðslurnar hjá tryggingarsambandinum kravdu fleiri útrokningar enn t.d. avgreiðslurnar hjá peningastovnum. Hann nevndi sum dømi útrokningar, tá ein bilur verður skrásettur.

Javnaðarflokkurin heldur, at ein og hvør, uttan at vera serfrøðingur á økinum, dugir at siggja, at skattgjaldarar, sum skulu setast í skatt eftir kumulativu skipanini — summir enn tá eina ferð um vikuna — krevja uppaftur fleiri útrokningar enn ein bilur, tá hesin verður skrásettur ta einu ferðina.

Umboð javnaðarflokksins í skattanevndini hevur kortini sett seg í samband við fólk sum hava

kunnleika til hesi viðurskipti og hevur hesin fingið viðhald í, at talið av útrokningum er fleiri ferðir tað, sum eitt tryggingarmál krevur.

Eingi verulig og álitandi tøl

At finna fram til nøkur verulig og álitandi tøl í hesum máli tykist at vera eins torført sum at finna eina nál í eini des. Menn í umsitingini vita lítið og onki. Menn, sum sita í landsins fremstu politisku sessum, vita enn minni.

Í figgjarlógargruppaskipinum eru nøkur, eftir javnaðarflokksins tykki, rættuliga ivasom og trøllslig tøl. Fyri komandi figgjarar verður mettt at samtíðarskattaskipanin skal hava 7,4 mió. kr. Og hetta uttan at sáttmáli er skrivaður við datafelagið. Skulu vit trúgva hesum ella skulu vit trúgva landsstýris-

manninum, sum ferð eftir ferð sigur at kostnaðurin verður 0 kr.? Eisini verður sagt at Líkningarráðið skal hava stívliga 1 mió. kr. eyka og at gjaldstovan skal hava umleið 2 mió. kr. eyka. Her eru samanlagt 10 mió. kr., sum helst allar óbeinleiðis og beinleiðis fara til samtíðarskattaskipanina.

Komandi figgjarar er sjálvandi tað dýra árið við nógvum eingangsuðreiðslum. Men taka vit so metingar landsstýrisins fyrri figgjarárið 1985/86, tá samtíðarskattaskipanin koyrir í sínum næsta ári, er talið 768.000 kr. (Vit skulu framvegis hava í huga at ongin sáttmáli er skrivaður og at landsstýrismaðurin sigur kostnaðin at vera 0 kr.).

Men tá vit so hava í

huga, at tryggingarsambandið í 1982 spardi umleið 1 mió. kr. við at koyra á sínum egnum datatólum, so ljóðar hetta talið heilt burturvið fyrri ikki at siga viðleyst, at øll samtíðarskattaskipanin í 1985/86 bert skal kosta 768.000 kr. ella umleið 75 pst. av tí sum tryggingarsambandið hevur spart eftir einum ári. Her má vera ein roknifeilur í hjá onkrum.

Arbeitt við málinum uttan løgtings-samtykt

Tá løgtingsmál nr. 42 var til umrøðu á tingi vildi framsøgumaður javnaðarflokksins ikki pástanda, at hetta mál var framlagt og viðgjørt uppá kvamsvis. Í dag er javnaðarflokkurin fullvísir í, at alt hetta er uppá kvamsvis.

Sambært viðmerkingarnar frá landsstýrinum var endamálið við uppskotinum, at løgtingið skuldi staðfesta nakrar høvuðsreglur, sum siðani skuldu verða grundarlagið hjá landsstýrinum, tá sjálvt lógargruppaskotið í fullum orðaljóði. Formaðurin í skatt-

A fundinum í skattanevndini kom fram — av óansni samgongurnar — at umboðini hjá samgonguflokkunum í skattanevndini longu fyrri jól høvdu fingið lógargruppaskotið í fullum orðaljóði. Formaðurin í skatt-

Framhald á síðu 4

Politiskt kjak heldur fram á síðu 4 og »Kjak og meiningar« er sum vant á síðu 6